

28.9.2001

461/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Esittelijä Tapio Rätty

PÄÄTÖS KANTELUUN VUOKRAVAKUUTTA KOSKEVASSA ASIASSA

1

KANTELU

A arvostelee eduskunnan oikeusasiamiehelle 17.2.2000 osoittamassaan kantelukirjoituksessa sekä 23.4, 11.5, 16.5.2001 ja 16.6.2001 päivätyissä lisäkirjeissään Espoon sosiaali- ja terveystoimen menettelyä vuokravakuutta koskevassa asiassa. A:n mukaan sosiaali- ja terveystoimi ei ole suorittanut hänelle vuokravakuutta koskevan sitoumuksen perusteella hänen saatavaansa eikä tehnyt myöskään päätöstä hänen vaatimukseensa vuokravakuuden suorittamisesta.

2

SELVITYS

Espoon sosiaali- ja terveystoimi antoi 22.4.2000 selvityksen asiassa. Sosiaali- ja terveystoimi antoi pyynnöstäni vielä 3.4.2001 ja 31.8.2001 lisäselvitykset. Käytössäni on ollut myös jäljennös viranhaltijan 4.9.2001 tekemästä päätöspöytäkirjasta. Selvitys ja lisäselvitykset liitetään tämän päätöksen oheen.

3

RATKAISU

3.1

Päätöksenteko

Saamani selvityksen mukaan A oli vuokrannut omistamansa asunnon Espoon sosiaali- ja terveystoimen asiakkaalle. Sosiaali- ja terveystoimi oli myöntänyt asiakkaalleen toimeentulotukena vuokravakuuden ja antanut 20.3.1999 lukien 9 600 markan suuruisen sitoumuksen vuokravakuuden suorittamisesta A:lle.

Vuokrasuhteen päätyttyä A oli vaatinut 15.1.2000 vuokravakuuden mukaista suoritusta sosiaali- ja terveystoimelta. Sosiaali- ja terveystoimen selvityksestä käy ilmi, että se oli selvittänyt A:n esittämän vaatimuksen määrää ja oikeellisuutta sekä A:lta että Helsingin ulosottovirastosta, koska se oli katsonut vaatimuksen vuokravakuuden maksamisesta olleen määrältään liiallinen. Se ei ollut asettanut määräaika A:lta pyydetylle selvitykselle. A:n vaatimuksen johdosta ei ollut tehty myöskään hallintomenettelylain mukaista päätöstä.

Sosiaali- ja terveystoimi on 3.4.2001 lisäselvityksessään ilmoittanut asettaneensa 3.4.2001 A:lle hallintomenettelylain mukaisen määräajan lisäselvityksen antamiseksi päätöksentekoa varten.

Sosiaali- ja terveystoimen 31.8.2001 antaman lisäselvityksen ja tänne toimitetun päätöspöytäkirjan mukaan A:n vaatimukseen on tehty viranhaltijan päätös 4.9.2001.

Hyvän hallinnon takeista on säädetty perustuslain 21 §:ssä. Säännös turvaa jokaiselle oikeuden saada asiansa käsiteltyksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeuden saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintomenettelylaissa (598/1982) on säädetty päätöksen tekemisestä hallintoasiassa. Lain 23 §:n mukaan päätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia muuten on ratkaistu. Lain 24 §:n mukaan päätös on perusteltava ilmoittamalla sen perusteena olevat pääasialliset tosiseikat sekä säännökset ja määräykset. Päätökseen on liitettävä lain 24 a §:n mukaisesti ohjeet muutoksenhakuoikeuden käyttämiseksi.

Hallintomenettelylain 17 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian selvittämisestä. Asianosaisen on puolestaan tarvittaessa esitettävä selvitystä vaatimustensa perusteista. Viranomaisen on tarvittaessa asetettava asianosaiselle kohtuullinen määräaika esimerkiksi selvityksen antamista varten sekä samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä ratkaisemasta asiaa (hallintomenettelylaki 21 §).

Käsitykseni mukaan A:n vuokravakuuden mukaista suoritusta koskevaa, 15.1.2000 esittämää vaatimusta selvitettyä sosiaali- ja terveystoimen olisi tullut asettaa hänelle hallintomenettelylain 17 §:n nojalla määräaika ja tehdä tämän jälkeen päätös vaatimuksen johdosta. Selvityksen antaminen on ollut A:n oman edun mukaista. Tästä syystä sosiaali- ja terveystoimella on ollut nähdäkseni perusteita edellyttää, että A esittää häneltä pyydetyn selvityksen mahdollisimman pian. En katsokaan sosiaali- ja terveystoimen menetelleen asiassa lainvastaisesti. Hyvän hallintomenettelyn mukaista olisi nähdäkseni kuitenkin ollut asettaa määräaika ja tehdä sen kuluttua asiassa päätös. Käsitykseni mukaan tilanteessa, jossa viranomaisen ja sille vaatimuksen tehnyt hakija ovat erimielisiä siitä, miten asia tulee ratkaista eikä lisäselvitystä ole annettu tai saatavissa, on viranomaisen tehtävä hakemukseen tai vaatimukseen ilman aiheetonta viivytystä päätös, johon on liitetty ohjaus muutoksenhakuoikeuden käyttämiseksi.

Asia on nyttemmin korjaantunut, mutta tämä on tapahtunut vasta yli vuosi sen jälkeen, kun vaatimus vuokravakuuden suorittamisesta oli esitetty.

Kiinnitän Espoon sosiaali- ja terveystoimen huomiota hallintomenettelylain ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamiseen päätöksenteossa. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Espoon sosiaali- ja terveystoimelle tiedoksi.

3.2

Vuokravakuuden suorittaminen

A on 17.2.2000 päivätyssä kirjoituksessaan pyytänyt, että eduskunnan oikeusasiamies velvoittaisi Espoon sosiaali- ja terveystoimen suorittamaan hänelle vuokravakuutta koskevan sitoumuksen perusteella hänen saatavansa.

Tältä osin totean, että oikeusasiamies ei voi määrätä, miten viranomaisen on ratkaistava sen käsiteltäväksi saatettu asia eikä muutoinkaan vaikuttaa jossakin viranomaisessa vireillä olevan asian ratkaisuun. Toimivaltaani ei siis kuulu velvoittaa Espoon sosiaali- ja terveystointa pyydetyllä tavalla.

Asia ei anna minulle aihetta enempään.

Kirjoituksenne liitteet palautetaan.